

ĐÁNH GIÁ THỰC TRẠNG ÁP DỤNG BÀI TẬP VẬN ĐỘNG THÔ CHO TRẺ RỐI LOẠN PHỔ TỰ KỶ 3-5 TUỔI TẠI MỘT SỐ TRUNG TÂM CHUYÊN BIỆT HÀ NỘI

Nguyễn Thị Quỳnh Hoa, Trần Khánh Huyền, Phạm Thị Lan,
Nguyễn Thị Thanh Huyền, Đỗ Thị Mai Luyên

Trường Đại học Thủ đô Hà Nội

Tóm tắt: Trên cơ sở tổng kết nghiên cứu đánh giá thực trạng áp dụng một số bài tập vận động thô cho trẻ rối loạn phổ tự kỷ 3-5 tuổi tại một số trung tâm chuyên biệt trên địa bàn thành phố Hà Nội, đề xuất biện pháp hỗ trợ trẻ trong quá trình phát triển kỹ năng vận động thô giúp giáo viên, gia đình có những định hướng can thiệp phù hợp, góp phần xây dựng nền tảng hoàn thiện mạng lưới thần kinh và tạo tiền đề cho việc phát triển kỹ năng vận động và các kỹ năng khác của trẻ.

Từ khóa: Rối loạn phổ tự kỷ, bài tập vận động thô, kỹ năng vận động thô.

Nhận bài ngày 8.7.2022; gửi phản biện, chỉnh sửa, duyệt đăng ngày 26.9.2022

Liên hệ tác giả: Nguyễn Thị Quỳnh Hoa ; Email: ntqhoa@daihocthudo.edu.vn

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong những năm gần đây tại Việt Nam, rối loạn phổ tự kỷ được nhiều người quan tâm, nó được xem là một trong các dạng loạn tâm thần ở trẻ em, ảnh hưởng đến nhiều lĩnh vực phát triển và gây ra những khó khăn trong quá trình phát triển của trẻ rối loạn phổ tự kỷ, nhất là kỹ năng vận động, giao tiếp và các quan hệ xã hội, kéo theo sự thoái lui của nhiều chức năng tâm lý khác: Kỹ năng xã hội, kỹ năng tự phục vụ, các vấn đề về hành vi,... Điều này không những làm cho trẻ không thích ứng được với cuộc sống bình thường mà còn là một gánh nặng cho gia đình và xã hội. Đối với trẻ rối loạn phổ tự kỷ, khó khăn thường gặp của trẻ thường là các vấn đề về vận động thô. Vận động thô tác động đến kỹ năng xã hội, biểu hiện thông qua quá trình chơi của trẻ, trẻ không thể/ khó khăn khi tham gia các trò chơi liên quan đến vận động, từ đó ảnh hưởng đến quá trình phát triển ngôn ngữ, giao tiếp, tương tác với người khác; vận động thô còn ảnh hưởng đến lĩnh vực tự phục vụ. Sự ảnh hưởng của vận động thô thể hiện rõ nhất ở việc trẻ có khó khăn khi thực hiện các hoạt động vệ sinh cá nhân, ăn uống,...Ngoài ra, lĩnh vực vận động thô còn ảnh hưởng đến lĩnh vực về hành vi của trẻ. Biểu hiện rõ nhất ở việc trẻ có những hành vi tự kích thích, tự làm đau mình và làm đau người khác,....

Trên thế giới, vấn đề phát triển vận động thô, bài tập vận động thô cho trẻ rối loạn phổ tự kỷ được đề cập ở một số nghiên cứu như: “Handbook of Social Behavior and Skills in Children” (Sổ tay Kỹ năng và Hành vi Xã hội ở Trẻ em) của Johnny L. Matson, “Understanding Motor Skills in Children with Dyspraxia, ADHD, Autism, and Other Learning Disabilities” (Hiểu kỹ năng vận động ở trẻ em với Tăng động giảm tập trung chú ý, Tự kỷ và Các Khuyết tật học tập khác) của Lisa A. Kurtz [4]. Tại Việt Nam, một số nghiên cứu, báo cáo của các nhà khoa học như: “Thực trạng và một số biện pháp phát triển vận động cho trẻ em ở trường mầm non tỉnh Khánh Hòa” của tác giả Nguyễn Thị Bích Nguyệt (2012), Trường Cao đẳng Sư phạm Trung Ương - Nha Trang, “Phát triển kỹ năng vận động cho trẻ rối loạn phổ tự kỷ 5-6 tuổi bằng hoạt động trị liệu tại khoa Nhi bệnh viện Phục hồi chức năng Hà Nội” của tác giả Hoàng Khánh Hà (2016)...đã đặt nền móng cũng như bước đầu quan tâm đến bài tập phát triển vận động thô cho trẻ rối loạn phổ tự kỷ.

Trên cơ sở nghiên cứu *Đánh giá thực trạng áp dụng bài tập vận động thô cho trẻ rối loạn phổ tự kỷ 3-5 tuổi tại một số trung tâm chuyên biệt trên địa bàn thành phố Hà Nội*, đề xuất biện pháp hỗ trợ trẻ trong quá trình phát triển kỹ năng vận động thô giúp giáo viên, gia đình có những định hướng can thiệp phù hợp, góp phần xây dựng nền tảng hoàn thiện mạng lưới thần kinh và tạo tiền đề cho việc phát triển kỹ năng vận động, kỹ năng xã hội, kỹ năng tự phục vụ...của trẻ.

2. NỘI DUNG

2.1. Vận động thô và bài tập phát triển kỹ năng vận động thô cho trẻ rối loạn phổ tự kỷ

Rối loạn phổ tự kỷ: Theo Sổ tay thống kê chẩn đoán các rối loạn tâm thần, xuất bản lần thứ 5 (DSM-V - Diagnostics Statistical Manual of Mental Disorders, 5rd Edition), khái niệm rối loạn phổ tự kỷ được hiểu như sau: Rối loạn phổ tự kỷ được gọi là rối loạn phát triển lan tỏa hay được xem là rối loạn phát triển vì chúng liên quan đến sự chậm chễ trong nhiều lĩnh vực phát triển với các mức độ khác nhau về ngôn ngữ, giao tiếp tương tác xã hội khả năng tưởng tượng và hành động rập khuôn, định hình. Rối loạn phổ tự kỷ bao gồm các rối loạn có chung đặc điểm song khác nhau về phạm vi, mức độ nặng, thời điểm khởi phát và tiến triển của rối loạn theo thời gian [2]

Kỹ năng vận động thô: Là những kỹ năng liên quan đến vận động hoặc sự phối hợp vận động các cơ lớn của cơ thể như: lăn, bò, trườn, xoay cơ thể, chạy, nhảy, đi, đứng, lò cò, đá chân, ném, vung tay, kéo, đẩy, leo trèo, giữ thăng bằng trên một chân... Vận động thô bao gồm Phối hợp hai nửa cơ thể đối xứng và Phối hợp hai nửa cơ thể bất đối xứng [1]

Vận động thô có chức năng rất quan trọng trong quá trình phát triển của trẻ: giúp trẻ cảm nhận bản thể rõ ràng, có thể kiểm soát cơ thể, việc cảm nhận bản thể rõ ràng giúp cho trẻ ý thức và hiểu biết về hành động, sự di chuyển, thay đổi trong thăng bằng, vị trí và trọng lượng cơ thể, giúp cho quá trình cảm nhận bản thể được tiến hành tốt hơn. Vận động thô giúp trẻ xác định các định hướng trong không gian; làm nền tảng phát triển tốt hệ thống cơ. Bên cạnh đó vận động thô giúp điều hòa, cân bằng các rối loạn cảm giác và là nền tảng phát triển nhận thức. Vận động thô có ảnh hưởng tới sự phát triển của các lĩnh vực khác như: Điều hòa cảm giác, tương tác xã hội, giao tiếp, kỹ năng chơi,...

Mục tiêu của bài tập phát triển kỹ năng vận động thô cho trẻ rối loạn phổ tự kỷ: Giúp rèn luyện sức bền của cơ thể: thông qua các bài tập phát triển kỹ năng vận động thô cho trẻ nhằm nâng cao thể lực của cánh tay, lực chân, lực thân dưới của cơ thể, tinh thần, rèn luyện sự dẻo dai, tăng khả năng chịu lực và tính kiên nhẫn của trẻ. Tăng khả năng cảm nhận cơ thể của trẻ trên đất, giữ thăng bằng cơ thể trong không gian. Ngoài ra, mục tiêu của các bài tập phát triển vận động thô là giúp trẻ giải phóng năng lượng của cơ thể, giảm căng thẳng và điều hòa nhịp thở cho trẻ. Thông qua các bài tập phát triển vận động thô giúp trẻ phối hợp hai nửa cơ thể, phối hợp tay mắt, giúp trẻ thích nghi với các hoạt động tập thể tốt hơn, nâng cao tính chủ động cho trẻ trong mọi hoạt động sinh hoạt của mình. Giảm thiểu các hành vi bất thường của trẻ, giúp trẻ điều hòa cảm xúc, tự tin tham gia vào các hoạt động tập thể.

Nội dung bài tập: Gồm 9 bài tập dành cho trẻ rối loạn phổ tự kỷ từ 3 đến 5 tuổi, được thiết kế đơn giản; dụng cụ dễ tìm và giá thành thấp.

Bài tập 1: Lật Lốp, độ tuổi thích hợp: 4-5 tuổi; ý nghĩa bài tập nhằm rèn luyện sức bền (cơ tay); Giải phóng năng lượng cơ thể.

Bài tập 2: NẮM BÓNG CỬ LẠC THẢ VÒNG, độ tuổi thực hiện: 3 – 4 tuổi; ý nghĩa bài tập nhằm rèn luyện sức bền (cơ tay); phối hợp hai nửa cơ thể; giữ thăng bằng cơ thể; phát triển sự phối hợp của tay mắt.

Bài tập 3: GẬP BỤNG TRÊN LỐP, độ tuổi thích hợp: 4 – 5 tuổi; ý nghĩa bài tập nhằm giữ thăng bằng cơ thể; rèn luyện kỹ năng ngồi; phát triển lực nửa trên của cơ thể.

Bài tập 4: NÂNG CHÂN, NÂNG HÔNG, Độ tuổi thích hợp: 3 – 5 tuổi; ý nghĩa bài tập tăng khả năng sử dụng lực của chân/ hông; giảm căng thẳng, điều hòa nhịp thở.

Bài tập 5: BÒ BẰNG TAY VÀ ĐẦU GỐI, Độ tuổi thích hợp: 3 - 5 tuổi; thời gian thực hiện: 30 phút/ ngày; ý nghĩa bài tập, tăng khả năng trẻ cảm nhận cơ thể trên đất; sử dụng lực tay; phát triển sự phối hợp hai nửa cơ thể tương hỗ.

Bài tập 6: CHUYỂN ĐỔI VẬT BẰNG CHÂN Độ tuổi thích hợp: 4 - 5 tuổi; thời gian thực hiện: 10 phút/ lượt- 3 lượt/ ngày; Ý nghĩa, tăng lực đẩy của chân qua nửa cơ thể; tăng sự dẻo dai của cơ thể; sử dụng lực phần dưới cơ thể.

Bài tập 7: CHỐNG TAY TRÊN LỐP, độ tuổi thích hợp: 4 - 5 tuổi; Thời gian thực hiện: 5-10 phút/ 5 lượt/ ngày; Ý nghĩa, giữ thăng bằng cơ thể; tăng sự dẻo dai của cơ thể; lực tay. thăng bằng tiền đình.

Bài tập 8: DI CHUYỂN ĐỒ VẬT TRÊN BÓNG YOGA CỬ LẠC, độ tuổi thích hợp: 3 - 5 tuổi; Thời gian thực hiện: 20 lần/ lượt- 20 phút/ ngày; ý nghĩa, phối hợp hai nửa cơ thể. tăng sức bền.

Bài tập 9: ĐI TAY GẤU, độ tuổi thích hợp: 3 - 5 tuổi, ý nghĩa, tăng sức bền; tăng cơ tay.

Tiến hành tổ chức hướng dẫn trẻ thực hiện các bài tập vận động, thông qua đó để giải quyết tình huống cụ thể có liên quan tới quá trình phát triển kỹ năng. Giáo viên và gia đình cần phải phối hợp để có thể đạt hiệu quả, việc sử dụng các bài tập cần phải linh hoạt, phù hợp với khả năng và nhu cầu của trẻ, để từ đó có thể lựa chọn được bài tập phù hợp với trẻ. Giáo viên lưu ý

cần đảm bảo nội dung thực hành, xác định mục tiêu của lĩnh vực cần phát triển cho trẻ, dự kiến các tình huống có thể xảy ra, chuẩn bị các phương tiện, dụng cụ học tập giám sát, điều chỉnh các hoạt động, tránh để xảy ra sai sót, đảm bảo tính an toàn của trẻ cũng như chất lượng và mục tiêu dạy học.

2.2. Thực trạng áp dụng các bài tập phát triển vận động thô cho trẻ rối loạn phổ tự kỷ 3-5 tuổi tại một số trung tâm chuyên biệt tại Hà Nội.

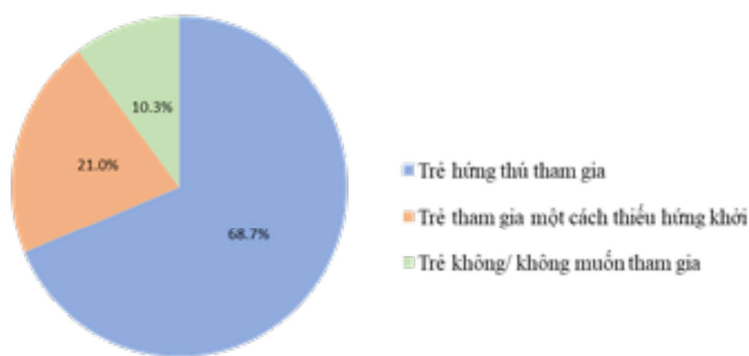
Khảo sát thông qua phiếu trưng cầu ý kiến 30 giáo viên đang giảng dạy và quan sát 20 trẻ rối loạn phổ tự kỷ trong độ tuổi 3-5 tuổi tại 02 trung tâm giáo dục chuyên biệt trên địa bàn Hà Nội nhằm đánh giá thực trạng việc áp dụng các bài tập phát triển vận động thô cho trẻ rối loạn phổ tự kỷ 3-5 tuổi.

Kết quả đánh giá thực trạng mức độ chức năng hiện tại của trẻ rối loạn phổ tự kỷ tại địa bàn nghiên cứu: Đa số trẻ thường thiếu kỹ năng giao tiếp với môi trường xung quanh, ngôn ngữ, hoạt động giao tiếp bên ngoài rất hạn chế. Thêm vào đó, việc trẻ yếu vận động thô, dẫn đến việc hạn chế trong tương tác xã hội: trẻ dễ gặp lo lắng trong các tình huống xã hội, gây ra việc trốn tránh các hoạt động thể chất nhóm. Khi trẻ gặp những vấn đề về vận động, trẻ sẽ hạn chế tham gia các hoạt động đòi hỏi các kỹ năng vận động, từ đó ảnh hưởng tới các kỹ năng khác như: Tương tác xã hội, giao tiếp xã hội,...trẻ rất dễ bị các bạn xa lánh, người lớn ít quan tâm chú ý và như vậy các em dễ rơi vào tình trạng cô độc, không giao tiếp, từ đó trẻ ngày càng bó hẹp bản thân và tự kỷ trầm trọng hơn, nhân cách dễ dàng rơi vào trạng thái tiêu cực.

Thực trạng nhận thức của cán bộ quản lý và giáo viên về phát triển vận động thô cho trẻ rối loạn phổ tự kỷ: Sau khi khảo sát, chúng tôi thấy đa số giáo viên đã cho rằng việc phát triển vận động thô cho trẻ rối loạn phổ tự kỷ là rất quan trọng, con số này chiếm tới 75.2%. Bên cạnh đó thì có 24.5% cho rằng việc phát triển vận động thô là quan trọng và 0.3% kết quả thu được là ít quan trọng hơn các lĩnh vực khác.

Việc đánh giá thực trạng mức độ tham gia hoạt động vận động thô của trẻ tại trung tâm được thể hiện trên biểu đồ 1:

Qua kết quả quan sát, có được những số liệu khác nhau về đánh giá mức độ hứng thú tham gia hoạt động vận động tại các trung tâm. Trẻ không/ không muốn tham gia chiếm tỉ lệ nhỏ nhất (5%), các bài tập vận động thô này đã được các trung tâm ứng dụng và triển khai áp dụng bài tập trên trẻ và chỉ có một số trẻ không có hứng thú tập bài tập. Đối việc trẻ hứng thú tham gia thì

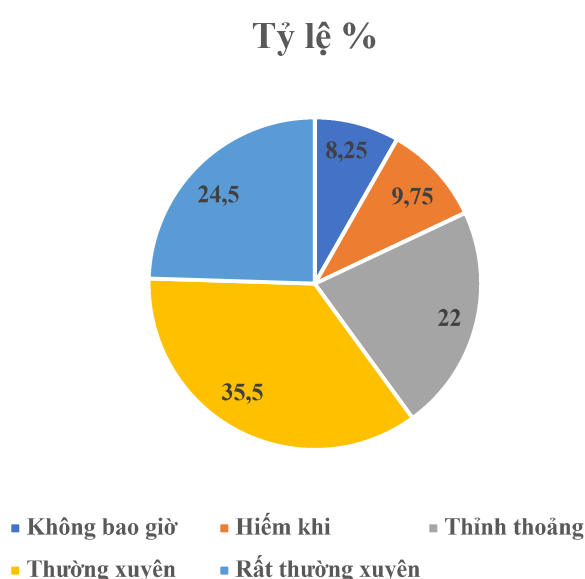

Biểu đồ 1: Đánh giá mức độ hứng thú tham gia hoạt động vận động

hoàn toàn ngược lại và chiếm tỉ lệ cao nhất (68,7%), các bài tập được trẻ rất hứng thú tham gia do các bài tập được đan xen nhau tạo cho trẻ cảm giác không nhàm chán thêm vào đó giáo viên có các biện pháp khích lệ trẻ tập như: thưởng kẹo, sticker,... Cuối cùng là trẻ tham gia một cách thiếu hứng khởi chiếm tỷ lệ 21%, việc trẻ tham gia một cách thiếu hứng khởi do một số ít trẻ có vấn đề về sức khỏe như: ốm, vấn đề về tay chân,... hoặc xuất phát từ vấn đề tâm lý của trẻ trong thời gian tập.

Thông qua quan sát, đánh giá trẻ tại môi trường lớp học nhằm theo dõi khả năng tập trung, chú ý, tương tác và khả năng thực hiện các bài tập, một số hành vi không mong muốn của trẻ đề từ đó có những sự điều chỉnh, thay đổi và áp dụng cho từng đối tượng học sinh.

Biểu đồ 2. Thực trạng sử dụng bài tập vận động thô cho trẻ rối loạn phổ tự kỷ

Kết quả nghiên cứu cho thấy tại các Trung tâm, bài tập vận động thô được sử dụng nhiều, chiếm 57,5% ở mức thường xuyên và rất thường xuyên, chỉ có 8.25% giáo viên không sử dụng bài tập vận động thô vì một số nguyên nhân như số lượng học sinh của lớp khá đông, chưa có thời gian để tổ chức riêng các bài tập, chưa có các dụng cụ phù hợp. 45% ý kiến cho rằng hiệu quả của bài tập vận động thô chưa cao, chưa có nhiều tác động đến sự phát triển các lĩnh vực kỹ năng khác của trẻ.

Kết quả khảo sát thực trạng áp dụng các bài tập vận động thô cho trẻ rối loạn phổ tự kỷ tại các trung tâm cho thấy: Nhận thức của giáo viên về phát triển vận động thô cho trẻ rối loạn phổ tự kỷ là đúng nhưng chưa đầy đủ, chưa sâu sắc, thời gian thực hiện các bài tập chưa nhiều, khó khăn từ giáo viên, gia đình, dụng cụ học tập,... Hầu hết giáo viên và gia đình đã có những nhìn nhận khá đúng đắn về vai trò, ý nghĩa của vận động thô với trẻ rối loạn phổ tự kỷ nhưng nội dung, biện pháp giảng dạy chưa sử dụng linh hoạt, chưa phối hợp chặt chẽ giữa các bên, từ đó hiệu quả giáo dục chưa đạt hiệu quả như mong đợi. Nguyên nhân được lí giải từ việc sử dụng các bài tập với tần suất chưa phù hợp, kĩ thuật áp dụng chưa có sự điều chỉnh,...

2.3. Biện pháp phát triển các bài tập vận động thô cho trẻ rối loạn phổ tự kỷ 3-5 tuổi tại một số trung tâm chuyên biệt tại Hà Nội.

Nguyên tắc sử dụng bài tập vận động thô cho trẻ rối loạn phổ tự kỷ 3-5 tuổi : Dựa trên cơ sở lý luận và cơ sở thực tiễn phù hợp với những yêu cầu về nội dung, mục tiêu cụ thể của nhiệm vụ giáo dục cho trẻ rối loạn phổ tự kỷ. Vì vậy khi xây dựng các biện pháp giáo dục hòa nhập cho trẻ rối loạn phổ tự kỷ tuổi mầm non phải dựa trên những nguyên tắc sau:

Đảm bảo tính mục đích: Khi lựa chọn các bài tập phát triển vận động cho trẻ, giáo viên phải xác định rõ mục đích luyện tập. Xác định đúng mục đích sẽ giúp chọn được nội dung và phương pháp hướng dẫn phù hợp.

Đảm bảo tính phát triển: Trong quá trình phát triển vận động cho trẻ, giáo viên cần chú ý đảm bảo tính phát triển. Việc chuyển từ các động tác này sang động tác khác hay từ bài tập này sang bài tập khác cần được tiến hành tùy theo mức độ của quá trình hình thành, củng cố hay hoàn thiện các kỹ năng vận động. Ôn luyện và nâng cao vận động phải được tiến hành thường xuyên dưới nhiều hình thức khác nhau như: trò chơi, tham quan, thi đua,... Nội dung ôn luyện phải mang tính hệ thống và liên quan chặt chẽ với nội dung bài mới.

Đảm bảo tính vừa sức: Khả năng của cơ thể, sức khỏe, sự phát triển thể lực của những trẻ khác nhau là không giống nhau dù chúng cùng lứa tuổi. Do đó, có sự khác nhau của từng trẻ trong quá trình nắm bắt các bài tập vận động.

Đảm bảo an toàn cho trẻ trong tập luyện: Giáo viên cần thường xuyên kiểm tra đồ dùng, dụng cụ tập luyện. Đồ dùng, dụng cụ phải phù hợp với nội dung tập luyện và đặc điểm khả năng của trẻ.

Kết hợp linh hoạt giữa phát triển vận động cho trẻ với phát triển nhận thức, ngôn ngữ, tình cảm - kỹ năng xã hội và phát triển thẩm mỹ.

Mục tiêu phát triển bài tập vận động thô cho trẻ rối loạn phổ tự kỷ: Giúp rèn luyện sức bền của cơ thể, nâng cao thể lực, sự dẻo dai của các cơ; tăng khả năng cảm nhận cơ thể của trẻ trên đất, giữ thăng bằng cơ thể trong không gian, giải phóng năng lượng. Giúp trẻ phối hợp hai nửa cơ thể, phối hợp tay mắt, thích nghi với các hoạt động tập thể. giảm thiểu các hành vi bất thường, điều hòa cảm xúc, tự tin tham gia vào các hoạt động tập thể.

Nội dung bài tập: Chúng tôi chọn lọc 9 bài tập giúp giáo viên có thể áp dụng với đối tượng trẻ rối loạn phổ tự kỷ, tùy theo khả năng vận động và đặc điểm hành vi của trẻ (nội dung chi tiết các bài tập được đề cập trong đề tài nghiên cứu “Đánh giá thực trạng áp dụng bài tập vận động thô cho trẻ rối loạn phổ tự kỷ 3-5 tuổi tại một số trung tâm chuyên biệt Hà Nội”)

Quy trình áp dụng các bài tập vận động thô: Gồm 4 bước, Bước 1: Đánh giá khả năng, nhu cầu của trẻ rối loạn phổ tự kỷ; Bước 2: Lựa chọn bài tập phù hợp; Bước 3: Xây dựng và thực hiện kế hoạch; Bước 4: Đánh giá sau can thiệp

Lưu ý khi thực hiện bài tập vận động thô cho trẻ rối loạn phổ tự kỷ

Các cấp lãnh đạo cần quan tâm sâu sắc đến vấn đề phát triển kỹ năng vận động nói chung, kỹ năng vận động thô nói riêng. Giáo viên yêu nghề, nhiệt huyết, quan tâm thực sự tới việc phát triển vận động thô cho trẻ rối loạn phổ tự kỷ. Giáo viên phải có năng lực tổ chức, năng lực hướng dẫn trẻ trong quá trình thực hiện các bài tập vận động thô.

Điều kiện cơ sở vật chất cần đảm bảo, các đồ dùng, dụng cụ vận động đầy đủ phục vụ quá trình thực hiện các bài tập.

Giáo viên vận dụng phối hợp một cách linh hoạt sáng tạo giữa các phương pháp dạy học; nắm vững nội dung cần phát triển vận động cho trẻ. Giáo viên có nghệ thuật sư phạm có năng

lực thu hút trẻ tham gia hoạt động rèn luyện kỹ năng vận động. Giáo viên cần tạo được môi trường học tập rèn luyện cho trẻ, nhằm thu hút trẻ tham gia một cách tích cực các hoạt động vận động.

Khi thực hiện các bài tập, giáo viên cần phải đảm bảo sự phù hợp của nội dung bài tập với khả năng, sở thích của trẻ. cổ vũ, động viên, khuyến khích trẻ tham gia hoạt động; đảm bảo sức khỏe thể chất và tinh thần của trẻ trước khi tiến hành hoạt động vận động. Trong đó biện pháp xây dựng quy trình nhằm phát triển vận động thô, xây dựng kế hoạch giáo dục mà nội dung hướng tới phát triển vận động, tổ chức cho trẻ rèn luyện thường xuyên thông qua các hoạt động hàng ngày của trẻ là biện pháp nòng cốt, biện pháp nâng cao năng lực cho giáo viên là biện pháp có tính chất điều kiện, xây dựng tiêu chí đánh giá khả năng vận động thô có tính chất tạo động lực cho quá trình thực hiện các bài tập vận động được thực hiện và phát triển.

3. KẾT LUẬN

3.1. Kết luận

Trên cơ sở thu thập và phân tích kết quả của các nghiên cứu về trẻ rối loạn phổ tự kỷ và bài tập vận động thô cho trẻ rối loạn phổ tự kỷ đã thấy rõ vai trò, chức năng của vận động thô có ảnh hưởng tới sự phát triển của các lĩnh vực khác như: Điều hòa cảm giác, tương tác xã hội, giao tiếp, kỹ năng chơi,.. Bài tập phát triển kỹ năng vận động thô cho trẻ rối loạn phổ tự kỷ giúp rèn luyện sức bền của cơ thể, nâng cao thể lực của cánh tay, lực chân, lực chân, rèn luyện sự dẻo dai, tăng khả năng chịu lực và tính kiên nhẫn của trẻ. Tăng khả năng cảm nhận bản thể, giúp trẻ giải phóng năng lượng, giảm căng thẳng và điều hòa nhịp thở cho trẻ. Giúp trẻ thích nghi với các hoạt động tập thể tốt hơn, nâng cao tính chủ động cho trẻ trong mọi hoạt động sinh hoạt của mình.

Kết quả nghiên cứu thực trạng tại 02 Trung tâm trên chuyên biệt trên địa bàn thành phố Hà Nội cho thấy việc áp dụng bài tập vận động thô cho trẻ rối loạn phổ tự kỷ được sử dụng nhiều nhưng hiệu quả chưa cao, chưa có nhiều tác động đến sự phát triển các lĩnh vực kỹ năng khác của trẻ bởi việc sử dụng các bài tập với tần suất chưa phù hợp, kỹ thuật áp dụng chưa có sự điều chỉnh để phù hợp với từng đối tượng trẻ. Trên cơ sở đó, nhóm nghiên cứu xây dựng 9 bài tập vận động thô, đây là những bài tập đơn giản, dễ áp dụng, và hiệu quả cao, có thể gắn liền với cuộc sống sinh hoạt hằng ngày của trẻ.

3.2. Khuyến nghị

Để nâng cao hiệu quả của bài tập vận động thô cho trẻ rối loạn phổ tự kỷ, cần sự quan tâm của Ban lãnh đạo Trung tâm và đặc biệt là sự phối hợp chặt chẽ giữa gia đình và nhà trường

Về phía lãnh đạo Trung tâm: Tạo điều kiện cho cán bộ giáo viên được tham gia vào các khóa tập huấn chuyên môn sâu về Trị liệu vận động và giác quan cho trẻ rối loạn phổ tự kỷ; trang bị đầy đủ đồ dùng, dụng cụ vận động phù hợp với cơ sở.

Về phía giáo viên: Tự nâng cao kiến thức thức, tạo môi trường thuận lợi cho trẻ rối loạn phổ tự kỷ phát triển tốt vận động thô, thiết lập mối quan hệ với gia đình trẻ nhằm trao đổi, thống nhất kế hoạch chăm sóc và phát triển kỹ năng vận động thô cho trẻ. Có cái nhìn đa dạng về trẻ, không có quan điểm đánh đồng tất cả trẻ đều có sự tiến bộ giống nhau khi tổ chức áp dụng các

biện pháp phát triển vận động thô cho trẻ. Để giúp trẻ rối loạn phổ tự kỉ đạt kết quả tốt cần chọn lựa các bài tập phù hợp với mục tiêu của trẻ, các bài tập cần phải thực hiện với thời gian phù hợp, đảm bảo an toàn, thu hút được sự tham gia của trẻ.

Với Phụ huynh: Chủ động liên hệ với giáo viên để trao đổi về vấn đề của con ở trường, chủ động tìm tòi tài liệu, học hỏi kinh nghiệm, có thái độ thông cảm với giáo viên, tích cực tìm hiểu về những phương pháp phát triển vận động thô hiệu quả và phối hợp thực hiện các bài tập tại môi trường gia đình.

Sự kết hợp và triển khai đồng bộ các bài tập vận động thô phù hợp với khả năng và nhu cầu của từng trẻ là nền tảng giúp trẻ rối loạn phổ tự kỉ phát triển tốt các kĩ năng nhận thức, ngôn ngữ, giao tiếp và kiểm soát hành vi, tự tin hòa nhập cộng đồng.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Nguyễn Thị Thanh Liên (), *Nghiên cứu thái độ của cha mẹ có con bị tự kỉ*, Luận văn Thạc sĩ, Đại học KHXH&NV
2. Nguyễn Thị Hoàng Yến (2012), *Giáo dục đặc biệt và những thuật ngữ cơ bản*, Nxb Đại học Sư Phạm.
3. Nguyễn Thị Hoàng Yến (2013), *Tự kỷ những vấn đề lý luận và thực tiễn*, Nhà xuất bản Đại học Sư phạm
4. American Psychiatric Association (2013), *Desk Reference to the Diagnostic Criteria from DSM – 5*, American Psychiatric Publishing, Wasington DC.

ASSESSING THE SITUATION OF APPLYING GROSS MOTOR EXERCISES FOR CHILDREN WITH AUTISM SPECTRUM DISORDERS AGED FROM 3 TO 5 YEARS OLD AT SOME SPECIAL CENTERS IN HANOI

Abstract: Based on summarizing research and evaluating the current situation of applying some gross motor exercises to children with autism spectrum disorder aged from 3-5 years old at some specialized centers in Hanoi, the researchers propose several measures to help children in the process of developing gross motor skills as well as their teachers and families have appropriate intervention orientations. It is expected to contribute to build a completed foundation for neural networks and creat a prerequisite to develop motor skills and other skills for children.

Keywords: Autism spectrum disorder, gross motor exercise, gross motor skills.